

Bad och rekreation

Tira öar erbjuder fina möjligheter till bad och rekreation. Det område på Storön där det är tillåtet att tälta ligger i anslutning till en underbart vacker badplats.

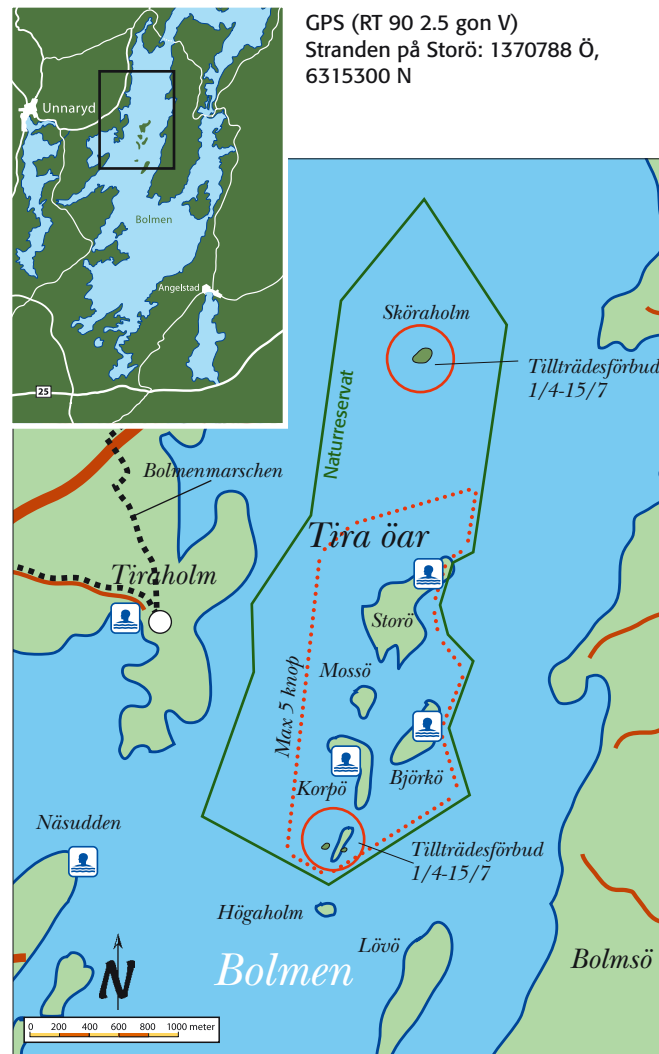
Om alla hjälps åt att hålla rent och fint så kommer öarna att ha kvar sin unika naturmiljö. Ta med även det minsta skräpet. Ett tuggummi på fel plats kan förstöra trivselen för både människor och fåglar. På de mindre badplatserna finns inte torrtoaletter så planera besöket på lämpligt sätt. Respektera tillträdesförbud som gäller till skydd för fågellivet!

Högaholm

Högaholm är en av öarna som tillhör ögruppen Tira öar. Den ligger längst ner i söder och har ett eget informationsblad, som är väl värt att kika lite på.

Vägbeskrivning

Man måste ha båt eller kanot för att komma till öarna. Kanoter finns att hyra på flera ställen runt Bolmen.

GPS (RT 90 2.5 gon V)
Stranden på Storö: 1370788 Ö,
6315300 N

Vad gäller i naturreservatet?

Syftet med naturreservatet är att bevara området som urskog med dess vegetation och djurliv. De geologiska, ornitologiska och sociala värdena är viktiga.

Det finns särskilda föreskrifter för reservatet. Det är exempelvis förbjudet att:

- under tiden 1: a april till 15: e juli vistas inom de fågelskyddsområden som är särskilt markerade på kartan.
- föra båt eller annan farkost med högre hastighet än fem knop på ett område som är särskilt markerat på kartan.

- störa djurlivet genom att till exempel fotografera ett fågelbo på nära håll.
- störa växtlivet genom att till exempel gräva eller plocka växter.
- elda (medhavd grill får emellertid användas om den tas med hem igen).
- vid landstigning medföra okopplad hund eller katt.
- på störande sätt använda radio, bandspelare, etc. Det är endast tillåtet att tälta i anslutning till badplatsen på Storö och tältning är tillåten maximalt ett dygn.

Omslagsbild: Vy från Björkö. **Huvudsakliga källor:** Information från Länsstyrelsen i Hallands län; "En vit fläck på Götalands karta" av Otto von Friesen, ur Svenska Naturskyddsföreningens tidskrift "Sveriges Natur", 1932.

Faktasök: Bo och Karin Tengnäs. **Textsammanställning:** Karin Tengnäs. **Samtliga foton:** Karin Tengnäs.

Fågelillustrationer: Karl-Otto Schander. **Logotyp:** Lars Lidman. **Grafisk form:** Tecknargården/Willy Lindström.

Produktion: Naturbruk AB/Bo Tengnäs. **Projektsamordning:** Bitte Rosén Nilsson, Hylte kommun. **Copyright:** Naturbruk AB. **Tryckår:** 2006.

Foldrarna i serien "I Ebbe Skammelsons kölvatten" finns på Internet: www.unnaryd.com

I EBBE SKAMMELSONS KÖLVATTEN

En vit fläck på Götalands karta

Rubriken låter onekligen sensationell. Skulle det verkligen förhålla sig så, att väsentliga topografiska detaljer saknas på specialkartorna över vårt lands sydliga delar, detaljer som äro så betydelsefulla att man har ovillkorlig rätt att finna dem där upptagna? Vi skola strax finna att titeln på denna lilla uppsats icke är journalistiskt tillrättalagd. Det skall i själva verket visa sig, att en hel ögrupp i västra Sveriges största insjö, Bolmen, helt enkelt är bortglömd på generalstabskartan och andra på denna grundade kartor.

Man skulle visserligen mot rubrikens formulering kunna invända att fläcken på kartan i själva verket icke är vit utan blå.

Men denna invändning parerar i ingen mån anmärkningen, utan skärper den: man har icke blott lämnat vad som faktiskt är land obeskrivet utan därtill givit den positivt oriktiga uppgiften att detta område är vatten.

Otto von Friesen. *Sveriges Natur*,
Svenska Naturskyddsföreningens tidskrift, 1932.

”Den vita fläcken...”

Otto von Friesen gjorde 1932 den överraskande upptäckten att en nästan 5 km lång ögrupp i Bolmen hade undgått ”våra landmätande myndigheters skarpa öga”. Von Friesen noterar dock att detta har blivit en vit fläck på kartan i den meningen att det gäller ett område som är okänt för det ”geografiska vetandet” medan det ”för infödingarna på platsen är lika välbekant som många andra före detta och nuvarande vita fläckar på vår jord”. Men mycket riktigt, på Generalstabskartan av år 1931 finns inga Tira öar. En sammanlagd landyta av ca 34 hektar och med en höjd upp till 12–13 m över Bolmens vatten hade förbisetts!

Del av en lång rullstensås

Tira öar består nästan helt av rullstensgrus. Endast på den östligaste av dem, Björkö, syns bergrunden som här består av gnejs. Tira öar utgör toppen på en lång sträcka med rullstensgrus som sträcker sig över minst 80 km från trakterna av Kulltorp i norr via Horn på Bolmsö, Tira öar, Löckna och vidare till Smålands sydvästra gräns. Von Friesen beskrev Tira öar som ”ett virrvarr av åsar, kullar, från grus och sand rensköljda över- och undervattensrevlar, sandfält och sandbankar samt till slut en nästan cirkelrund gruskon, Högaholm, längst i söder”. Dessa bildningar har sitt ursprung i istiden.

Badplatsen på Storö.

En stor ö

Mitt i naturreservatet ligger reservatets största ö, Storö. Innanför strandlinjen finns strandhak. Strandhaken ligger två meter över den nuvarande vattenytan och vittnar om sänkningen av Bolmen vid 1800-talets mitt. På Storö växer orkidén knärot tämligen allmänt. Reservatets äldsta skog, som mest består av tall, finns här. Stormen i januari 2005 har gjort delar av ön svårframkomliga. Skogen i de fuktiga centralt belägna delarna av ön klarade sig bäst eftersom träden där inte är så höga. Nu är det de delarna som bäst lämpar sig för upptäcktsfärder. Man kan även utan större svårighet gå upp till öns norra spets. Älg, rådjur och hare uppträder regelbundet. På Storö finns Tira öars största sandstrand. Där finns torrtoalett, brygga och information. Ett besök på ön bör få ta tid. Detta är en plats för avkoppling och om vädret är lämpligt så rekommenderas ett dopp i Bolmens klara vatten.

Flera intressanta mindre öar

Korpö, Mossö och Björkö är mindre men ändå inte små öar. Det finns mycket att utforska även där och på både Korpö och Björkö finns det fina stränder. Stormen 2005 har påverkat skogen på alla skogbevuxna öar. Eftersom det är ett naturreservat som syftar till att bevara urskog eller naturskog så kommer träden inte att tas tillvara. Det innebär att det kommer att vara svårt att ta sig fram på en del ställen. Många djur och fågelarter kommer att få ännu bättre förutsättningar när det blir mycket död ved och döende träd. För den fågelintresserade kan öarna bli än mer intressanta.

Ett känsligt fågelliv

I reservatet finns ett intressant men känsligt fågelliv. Det varierar med årstiden. Flera rovfågelarter häckar eller förekommer regelbundet i området. Drillsnäppan är den vanligaste vadarefågeln. De andfåglar som häckar är storlom, storskrake, knipa, gräsand och kricka. På sommaren kommer hägrar på tillfälligt besök. Andra fågelarter som ibland förekommer på Tira öar är järpe, större och mindre hackspett samt spillkråka. Det är viktigt att djurlivet inte störs, särskilt under häckningstiden. Största möjliga hänsyn bör tas vid besök i detta störringskänsliga område.

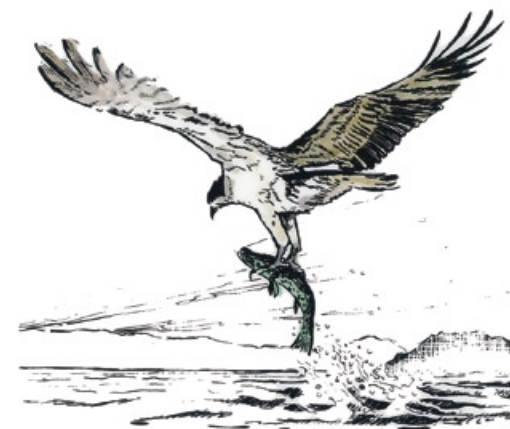
Bivråk

Tropisk flyttare som oftast häckar i slutna skog. Kommer sent i maj och flyttar söderut i skiftet augusti-september. Jordgatinglarver är favoritföda.

Gråhäger

På sommaren söker hägrar föda vid öarnas grunda vikar. Lever av fisk, grodor och större vatteninsekter.

Fiskgjuse

Flyttar till tropiska Afrika. Anländer till Sverige i månadsskiftet mars-april och flyttar söderut i augusti-september. Lever uteslutande av fisk.

Knipa

Häcker i ihåliga träd. Lever huvudsakligen av mindre vattendjur.

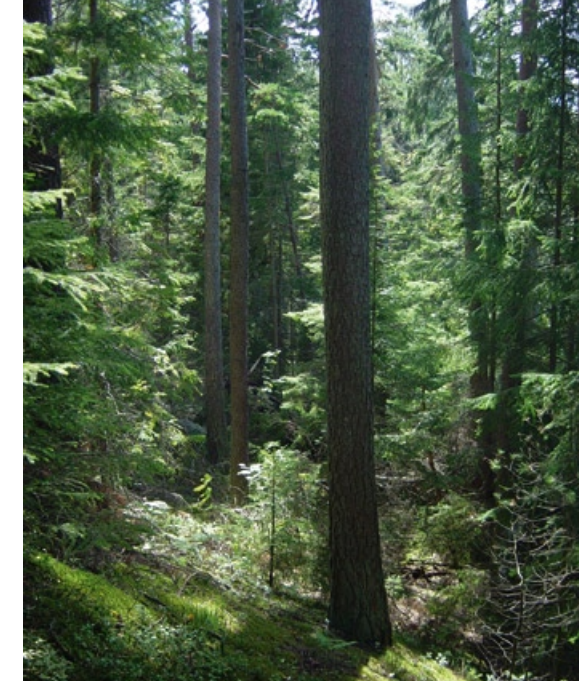
Drillsnäppa

Vadarfågel. Häcker längs öarnas stränder. Vippar karaktäristiskt på stjärten.

Storskrake

Stor fiskätande andfågel. Häcker oftast i ihåliga träd.

Duvhök

Skygg rovfågel som är en duktig flygare inne i skogen.

Större hackspett

Den större av de vanligare brokspettarna. Den vanligaste hackspetten.

Mindre hackspett

Den minsta av hackspettarna i Sverige. Trivs i orörd, fuktig lövskog.

Lärkfalk

Sällsynt fågel som i stor omfattning lever av sländor. Flyttar till tropiska Afrika. Anländer till Sverige först i mitten på maj.

Storlom

Skicklig fiskätande dykare som kan vara under vattenytan i flera minuter. Har ett karaktäristiskt spelläte som ofta hörs nattetid.

Hektar. Ett hektar är 100 x 100 meter, det vill säga 10 000 m². 735 hektar motsvarar ungefär 1 000 fotbollsplaner.

Rullstensås. En rullstensås är en långsträckt ås som består av avrundade stenar, grus och sand. Rullstensåsar har bildats av isälvar vid inlandsisens smältning. Inlandsisen smälte i södra Sverige för ungefär 10 000 år sedan.